

Τίτλος μαθήματος	Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα			
Κωδικός μαθήματος	LAWG-109			
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό			
Επίπεδο	1^{ος} Κύκλος (Πτυχίο)			
Έτος /Εξάμηνο	1^{ov} /B			
Όνομα διδάσκοντα	Πέτρος Κωνσταντινίδης			
ECTS	6	Διαλέξεις/ εβδομάδα	3 ώρες ανά εβδομάδα	Εργαστήρια/ εβδομάδα
Σκοπός και στόχοι μαθήματος	<p>Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές:</p> <p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν το θεωρητικό και ιστορικό υπόβαθρο των θεμελιωδών δικαιωμάτων.</p> <p>Να αντιληφθούν την έννοια του κράτους δικαίου, τις σχέσεις Κράτους – πολίτη και να εξετάσουν μέσω μιας ιστορικής προσέγγισης για το πώς έχουν διαμορφωθεί μέχρι σήμερα τα ανθρώπινα δικαιώματα.</p> <p>Να κατανοήσουν τις πηγές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και να αντιληφθούν την πολυεπίπεδη προστασία τους τόσο σε εθνικό όσο και υπερεθνικό επίπεδο.</p> <p>Να εξετάσουν και να κατανοήσουν το συνταγματικό πλαίσιο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ελλάδα καθώς και εν γένει να αντιληφθούν τις διάφορες πηγές προστασίας των δικαιωμάτων, όπως Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ΕΣΔΑ, ΧΘΔ της ΕΕ, Σύνταγμα της Ελλάδος και Διεθνείς Συμβάσεις.</p> <p>Ανάλυση και κατανόηση των κατηγοριών των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το τρόπο ανάπτυξης του κανονιστικού τους χαρακτήρα, τους φορείς και αποδέκτες τους.</p> <p>Κατανόηση των επιμέρους θεμελιωδών δικαιωμάτων του Ελληνικού Συντάγματος.</p>			

	<p>Η ικανότητα ερμηνείας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και η εφαρμογής τους επί συγκεκριμένων περιστατικών.</p> <p>Τη δυνατότητα ανάλυσης με κριτική σκέψη δικαστικών αποφάσεων που αφορούν ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων.</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων.</p> <p>Την ανάπτυξη κριτικής σκέψης επί επίκαιρων κοινωνικών ζητημάτων όπου επηρεάζονται ανθρώπινα δικαιώματα.</p> <p>Να είναι σε θέση να εφαρμόζουν ερμηνευτικές μεθόδους των θεμελιωδών δικαιωμάτων όπως την αρχή της αναλογικότητας και της στάθμισης μεταξύ σύγκρουσης δικαιωμάτων.</p>		
<p>Μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσει το θεωρητικό υπόβαθρο των θεμελιωδών δικαιωμάτων. • Να αντιληφθεί το τρόπο λειτουργίας του κράτους δικαίου και στο ποιος είναι ο ρόλος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. • Να αναπτύξει κριτική σκέψη και αναλυτική μεθοδολογία για το τρόπο ερμηνείας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. • Να γνωρίζει ποιοι είναι οι φορείς και ποιοι οι αποδέκτες των θεμελιωδών δικαιωμάτων. • Να κατανοεί τις περιπτώσεις περιορισμού, σύγκρουσης και συρροής των δικαιωμάτων. • Να είναι σε θέση να γνωρίζει τα ειδικότερα θεμελιώδη δικαιώματα του Ελληνικού Συντάγματος. • Να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται και να εντοπίζει περιπτώσεις παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. • Να μπορεί να μελετά με κριτική προσέγγιση αποφάσεις ελληνικών δικαστηρίων και τη νομολογία του ΕΔΔΑ και άλλων υπερεθνικών δικαιοδοτικών οργάνων προκειμένου να αντλήσει λύσεις για σύνθετα ζητήματα που άπτονται των θεμελιωδών δικαιωμάτων. 		
<p>Προαπαιτούμενα</p>	<p>Δεν Εφαρμόζεται</p>	<p>Συναπαιτούμενα</p>	<p>Δεν Εφαρμόζεται</p>
<p>Περιεχόμενο μαθήματος</p>	<p>Η διάρθρωση του μαθήματος γίνεται σε δυο ενότητες: η πρώτη αφορά το γενικό το οποίο αφορά την γενική θεωρία των δικαιωμάτων, όπως τις κατηγορίες τους, την έννοια του κράτους δικαίου, το κανονιστικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων,</p>		

τους φορείς και αποδέκτες τους καθώς τις περιπτώσεις περιορισμού, σύγκρουσης και συρροής δικαιωμάτων. Επίσης στην πρώτη ενότητα γίνεται αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά των θεμελιωδών δικαιωμάτων του Ελληνικού Συντάγματος και την σχέση του με την ΕΣΔΑ αλλά και με άλλα υπερεθνικά νομικά κείμενα. Στη δεύτερη ενότητα θα γίνει εξέταση στα ειδικότερα δικαιώματα του Ελληνικού Συντάγματος

Ενότητα Α

Η εξέλιξη και οι πηγές της κατοχύρωσης των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η έννοια του κράτους δικαίου

Νομική φύση των συνταγματικών δικαιωμάτων.

Η διάκριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Φορείς και αποδέκτες των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Οι περιορισμοί των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Οι περιορισμοί των Περιορισμών.

Η αρχή της αναλογικότητας.

Σύγκρουση και συρροή θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Ενότητα Β

Η αρχή της αξίας του ανθρώπου.

Η γενική αρχή της ισότητας. Ειδικές μορφές ισότητας.

Η ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στη ζωή της χώρας.

Η κυρίως προσωπική ελευθερία. Η προσωπική ασφάλεια

Η τυποποίηση του ποινικού φαινομένου.

Άσυλο κατοικίας και προστασία του ιδιωτικού βίου.

Το απόρρητο των ανταποκρίσεων και η απαγόρευση χρήσης παράνομων αποδεικτικών μέσων.

Η Θρησκευτική ελευθερία.

Η Ελευθερία της έκφρασης και του τύπου. Οι θεσμικές εγγυήσεις για τη ραδιοτηλεόραση.

	<p>Ελευθερία της τέχνης, της επιστήμης και της παιδείας.</p> <p>Η συνταγματική προστασία της ιδιοκτησίας. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση.</p> <p>Δικαιώματα διαδικασίας. Η αρχή του νόμιμου δικαστή. Το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Το δικαίωμα αναφοράς.</p> <p>Το δικαίωμα συνάθροισης. Το δικαίωμα συνένωσης. Η συνδικαλιστική ελευθερία.</p> <p>Η προστασία της οικογένειας, του γάμου, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας.</p> <p>Το κοινωνικό δικαίωμα στην υγεία.</p> <p>Το δικαίωμα στην εργασία. Το δικαίωμα για κοινωνική ασφάλιση.</p> <p>Τα δικαιώματα για κοινωνική πρόνοια, στέγαση και ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.</p> <p>Το δικαίωμα στο περιβάλλον. Το δικαίωμα στην ανάπτυξη.</p>
<p>Μεθοδολογία διδασκαλίας</p>	<p>Διαλέξεις με τη χρήση powerpoint, εργασίες, παρουσιάσεις, ενεργή συμμετοχή των φοιτητών σε συζητήσεις και διάλογο. Ανάλυση νομολογίας και επίλυση πρακτικών προβλημάτων. Εργασίες και παρουσιάσεις.</p>
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p>Κ. Χρυσόγονος, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, 5^η έκδ. (Σάκκουλας 2023)</p> <p>Σ. Βλαχόπουλος (επιμ.), Θεμελιώδη Δικαιώματα, 2^η έκδ. (Νομική Βιβλιοθήκη 2022).</p> <p>Βλαχόπουλος Σπ/ Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 4^η έκδ. (Νομική Βιβλιοθήκη 2017).</p> <p>Ηλιοπούλου – Στράγγα Τζ., Γενική θεωρία θεμελιωδών δικαιωμάτων –Όψεις της πολυεπίπεδης προστασίας στον ευρωπαϊκό χώρο (Σάκκουλα, 2018).</p> <p>Π.Α. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα (Σάκκουλα, 4^η έκδοση 2012).</p> <p>Κ. Χρυσόγονος, Εισηγήσεις ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων (Σάκκουλας 2023).</p> <p>Σπ. Βλαχόπουλος/ Ξ. Κοντιάδης/ Γ. Τασόπουλος (επιστημ. διευθ.), Σύνταγμα. Ερμηνεία κατ' άρθρο, Ηλεκτρονική έκδοση (Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου - Syntagma Watch) https://www.syntagmawatch.gr/to-syntagma-mou/syntagma-kata-arthro-ermineia/</p>

	<p>Φ. Σπυρόπουλος/Ξ. Κοντιάδης/ Χ. Ανθόπουλος/ Γ. Γεραπετρίτης (επιστ. διεύθυνση), Σύνταγμα: Κατ' άρθρο ερμηνεία (Σάκκουλας 2017).</p> <p>Λ-Α. Σισιλιανός (επιμ.), Ευρωπαϊκή Σύμβαση Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του ανθρώπου, κατ' άρθρο ερμηνεία (Νομική Βιβλιοθήκη, 2^η έκδοση 2017).</p> <p>Τ. Ζολώτας, Η προστατευτική λειτουργία των ατομικών δικαιωμάτων κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ (Σάκκουλας 2018).</p> <p>R. Alexy, A Theory of Constitutional Rights (Oxford University Press, 2010).</p>
Αξιολόγηση	<p>Εργασία/Παρουσίαση: 30%</p> <p>Συμμετοχή: 20%</p> <p>Τελική εξέταση: 50%</p>
Γλώσσα	Ελληνικά.